

Гермак Ольга,
аспірант Інституту ПТО НАПН України,
м. Київ

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЕЛЕКТРОМОНТЕРІВ ЗА ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ОСВІТНІХ РЕСУРСІВ

Анотація. У статті розглянута необхідність активізації навчальної діяльності учнів ПТНЗ через використання електронних освітніх ресурсів професійного спрямування, а також визначення основних дидактичних принципів підготовки майбутніх кваліфікованих електромонтерів за використанням електронно-освітніх ресурсів, виявлення педагогічних умов впровадження інформаційного забезпечення, опрацювання методичних матеріалів для забезпечення навчання учнів з електротехнічних спеціальностей.

Ключові слова: професійна компетентність, електромонтер, електронно-освітній ресурс, професійна освіта, майбутній кваліфікований робітник

Аннотация. В статье рассмотрена необходимость активизации учебной деятельности учащихся посредством электронных образовательных ресурсов, а также определение основных дидактических принципов подготовки будущих электромонтеров посредством электронно-образовательных ресурсов, выявление педагогические условия внедрения информационного обеспечения, анализ методических материалов для обеспечения обучения учащихся электротехническим специальностей.

Ключевые слова: профессиональная компетентность, электромонтёр, электронно-образовательный ресурс, профессиональное образование, будущий квалифицированный работник

Abstract. The article discusses the need to intensify educational work of students through electronic resources, as well as to identify the main didactic principles of training of future qualified electricians for the use of electronic educational resources, identify didactic conditions of implementation of information security, to develop didactic-methodological materials for learning activities of students in electrical engineering specialties.

Keywords: competence, elektrik, electronic educational resource, vocational education, skilled worker

Постановка проблеми. Мета статті – визначити основні дидактичні засади підготовки майбутніх кваліфікованих електромонтерів за використанням електронно-освітніх ресурсів, виявити дидактичні умови впровадження інформаційного забезпечення, опрацювати дидактико-методичні матеріали для забезпечення навчальної роботи учнів електротехнічних спеціальностей.

Головна конкурентна перевага високорозвиненої країни пов'язана з можливістю розвитку її людського потенціалу, який багато в чому визначається станом системи освіти та якістю підготовки фахівців. Якість сучасної професійної освіти розуміється як показник відповідності освітнього результату запитам держави, суспільства і особистості. Зокрема, «тенденції розвитку сучасного суспільства, виражена спрямованість його на інформатизацію усіх галузей виробництва, суспільного і особистого життя, визначають необхідність усе більш широкого використання інформаційних технологій (ІТ) і у освітніх галузях» [2].

Актуальність дослідження та публікації щодо проблеми. Аналіз стану професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників – електромонтерів вказує на певну невідповідність їх практичної підготовки потребам сучасних роботодавців. Більшості з них властива, як правило, невпевненість у здійсненні професійних дій, низький рівень компетентності, нездатність до діяльності за використання ІТ тощо [4]. Адже на сучасному рівні розвитку суспільства відбувається інноваційна перебудова реального

виробництва, що вимагає постійного підвищення рівня професійної підготовки фахівців енергетичного профілю. Зазначені темпи розвитку ІТ спонукають педагогічний загал ПТНЗ до пошуку та впровадження нових педагогічних методик та технологій навчання. «Концепція інформатизації навчального процесу, заснована на органічному поєднанні традиційних і новітніх засобів навчання, передбачає поетапне, поступове впровадження у навчальний процес, раціональне поєднання традиційних методів та засобів навчання, з сучасними ІТ, що зрештою веде до поліпшення результатів навчання»[2].

Виклад основного матеріалу. Потребується формування інноваційних педагогічних умов та визначення методичних підходів у теоретичному навчанні та практичній підготовці майбутніх електриків. На це також указують результати вивчення наукових доробків, де учені засвідчують наявність суперечності між зростаючими вимогами суспільства до рівня професійної відповідності, рівнем компетентності педагогічних кадрів ПТНЗ та існуючою практикою професійної підготовки майбутніх електриків.

Однак, з'ясовано, що, окрім іншого, стан навчально-методичного забезпечення, в тому числі й підручників та посібників знаходиться на недостатньому рівні. Спостерігаються також проблеми в інформатизації процесу підготовки згаданих кваліфікованих робітників. Тому одним із перспективним та дієвим напрямів підвищення якості навчально-виробничого процесу, професійної підготовки майбутніх електриків можна вважати доцільне та продумане використання ІТ, зокрема, розроблювання та застосування електронних освітніх ресурсів (ЕОР) – електронних підручників, посібників, віртуальних лабораторій та ін. Проте, помилково припускати, що застосування ЕОР у навчанні автоматично підвищує якість освіти [1].

Можна відокремити деякі організаційно-педагогічні умови, сформованість яких сприяє цьому процесу: навчальні класи та майстерні обладнані сучасними технічними засобами; високий рівень готовності адміністраторів ПТНЗ до виконання професійних обов'язків в умовах

інформатизації; висококваліфіковані ІТ-компетентні викладачі і майстри; вільний доступ учнів і викладачів до підручників та професійної літератури, а також до сучасних технічних засобів, навчальних матеріалів та ін. (в тому числі і через мережу Інтернет).

Упровадження та застосування ЕОР в професійну освіту стимулює та мотивує учнів до отримання знань та формування умінь, забезпечує оптимізацію процесу професійного навчання та сприяє розвитку загальних і професійних компетенцій майбутніх робітників. Також слід зазначити, що в умовах інформатизації професійного навчання відзначається зниження психологічного напруження, шляхом переходу від суб'єктивних відносин «учень-викладач» до найбільш об'єктивних відносин «учень-електронний ресурс-викладач» [5]. Збільшується частка творчих робіт, самостійної роботи учнів, розширюється можливість в отриманні додаткової освіти за професією «Електромонтер» в умовах ПТНЗ. Але, на жаль, є й проблеми, на сьогоднішній день відсутні навчальні електронні видання з дисципліни – «Технології: спеціальні технології електромонтера», рекомендовані до використання Міністерством освіти і науки України, потребується постійне оновлення ІТ-парку професійно-технічного навчального закладу.

У таблиці 1 наведені основні проблеми у підготовці майбутніх електромонтерів та шляхи їх вирішення.

Таблиця 1.

Проблеми та перспективи застосування ЕОР у професійній освіті

Електронні освітні ресурси	
проблеми	перспективи
відносна інертність навчальних програм	забезпечення якісно нових умов підготовки майбутніх електромонтерів
недосконалість методик і критеріїв оцінювання знань	подальше навчання у вищих навчальних закладах за енергетичним профілем

Науковці і дослідники вказують на наявне протиріччя між зростаючими

вимогами суспільства до рівня професійної відповідності і компетентності педагогічних кадрів ПТНЗ та існуючою практикою професійної підготовки учнів. Існує дефіцит у фахівцях спроможних забезпечити відповідний рівень професійної підготовки електромонтерів. Необхідно забезпечити ПТНЗ педагогічними кадрами відповідного професійного рівня.

Проблему оновлення підходів до професійної підготовки кваліфікованих робітників піднімають в своїх працях І. Зязюн, В. Кремень, П. Лузан, В. Манько, Н. Ничкало, В. Пікельна, В. Радкевич, Л. Сушенцева та ін.

Дослідженню професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників приділяється певна увага як у педагогічній теорії, так і в практиці, зокрема у наукових працях І. Ісаєва, Н. Кузьміної, М. Михнюк, Л. Нестерової, Л. Сушенцевої, В. Ягупова та ін. Науковцями стверджено, що саме професійна компетентність обумовлює практичну спрямованість професійної підготовки робітників, впливає на профадаптацію, професіоналізм фахівця за умови самонавчання и та самовиховання. Однак, ще недостатньо досліджені організаційно-педагогічні умови формування професійної компетентності у майбутніх кваліфікованих електромонтерів в процесі навчання у ПТНЗ.

Убачається актуальність у проведенні дослідження «Педагогічні умови застосування електронних освітніх ресурсів у професійній підготовці майбутніх електромонтерів», яке дозволить відкрити та можливість з'ясувати реальний стан підготовки майбутніх електромонтерів, відповідно до вимог інформаційного суспільства, здійснити пошук шляхів та методів удосконалення процесу формування професійної компетентності майбутніх електромонтерів у ПТНЗ.

Враховуючи означене, було виокремлено такі завдання: здійснити аналітичний огляд літературних джерел та з'ясувати практичний стан підготовки майбутніх електромонтерів у професійно-технічних навчальних закладах; визначити зміст і структуру професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників енергетичного профілю; розробити методикку використання електронно-освітніх ресурсів у формуванні компетентності майбутніх кваліфікованих електромонтерів; експериментально перевірити

реалізацію педагогічних технологій засобами електронних ресурсів в професійній підготовці майбутніх електромонтерів в ПТНЗ.

Їх розв'язання має підтвердити гіпотезу, яка ґрунтується на тому, що формування професійної компетентності у майбутніх кваліфікованих електромонтерів буде результативним, якщо:

- виокремлена проблема розглядається як один з пріоритетних напрямів професійної підготовки кваліфікованих електромонтерів
- фахова освіта педагога професійної підготовки відповідає сучасним вимогам суспільства і світовим стандартам;
- учасники навчально-виробничого процесу спеціально підготовлені до упровадження та застосування електронно-освітніх ресурсів для формування професійної компетентності у майбутніх кваліфікованих електромонтерів.

Вперше буде:

- теоретично обґрунтовано, розроблено та експериментально перевірено організаційно-педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх електромонтерів засобами електронно-освітнього середовища, які сприяють підвищенню ефективності підготовки фахівців енергетичного напрямку в ПТНЗ;
- конкретизовано сутність поняття «професійна компетентність кваліфікованих робітників енергетичного профілю»;
- визначено структуру, зміст, критерії професійної компетентності майбутніх кваліфікованих електромонтерів;
- розроблено електронний ресурс, обґрунтовано модель формування професійної компетентності у майбутніх кваліфікованих електромонтерів в процесі їх професійної підготовки;
- вдосконалено педагогічне забезпечення професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників.

Висновки. Практичне значення результатів, полягатиме у розробленні електронно-освітніх ресурсів для майбутніх електромонтерів, діагностики професійної компетентності та методичних рекомендацій щодо забезпечення

організаційно-педагогічних умов, спрямованих на формування професійної компетентності у майбутніх кваліфікованих робітників енергетичного профілю, та впровадженню їх у процес підготовки майбутніх електромонтерів. Отже, вирішення окресленої проблеми дозволить зробити певні позитивні зрушення у процесі підготовки конкурентоздатних кваліфікованих електромонтерів, затребуваних на ринку праці Криворіжжя та України в цілому.

Література

1. Гончаренко С.У . Педагогічне дослідження. Методичні поради молодим науковцям. / С.У. гончаренко . – К. : АПН України, 1995. – 46 с.
2. Карташова Л.А. Інформаційні технології в навчанні / Л.А. Карташова. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <http://lkartashova.at.ua/publ/1-1-0-7/>.
3. Радкевич В.О. Науково-педагогічне забезпечення професійного навчання майбутніх робітників і майстрів народних ремесел : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Валентина Олександрівна Радкевич. – К., 1995. – 260 с.
4. Росток М.Л. Педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних [Електронний ресурс] / М.Л. Росток // Теорія і методика професійної освіти. – 2012. – Вип. 2. – Режим доступу до ресурсу : <http://tmpe.eor.by/index.php/editions/118-edition-2/>.
5. Скакун В. Методика преподавания специальных и общетехнических предметов (в схемах и таблицах) [Текст]: учеб. пособие для нач. проф. образования / В.А. Скакун. – 2-е изд., стер. – М. : Издательский центр «Академия», 2006. – 128 с.
6. Ткаченко Т.В. Робота в інформаційному освітньому середовищі ЛДУБЖД / Т.В. Ткаченко // Вища освіта України. – К. : Вид-во Гнозисл, 2008. – [дод. 3, том V (12)]. – С. 586–593.